

1. Bizantijos imperija

- Rytų Romos imperija buvo vientisesnė, kariškai ir ekonomiškai stipresnė už Vakarų Romos imperiją.
- Ji dar vadinama Bizantija. Apsigynusi nuo barbarų antpuolių ankstyvaisiais viduramžiais tapo galingiausia Europos valstybe.
- Imperiją kirto svarbiausi Azijos ir Europos sausumos bei jūrų keliai. Dėl to klestėjo prekyba ir amatai.
- Žlugus Vakarų Romos imperijai, Bizantija tapo tiesiogine antikos mokslo ir meno paveldėtoja bei saugotoja. Kultūra čia nesmuko kaip Vakarų Europoje.
- Papročių ir tradicijų skirtumai, Bažnyčios vadovų vaidai paskatino Krikščionių bažnyčios schizmą – skilimą – 1054 m. Vakaruose atsirado Katalikų, Rytuose – Stačiatikių bažnyčios.
- Iš Bizantijos su stačiatikybe paplitusi kultūra padarė milžinišką įtaką Europai, ypač pietų ir rytų slavų šalims, Graikijai.

2. Arabai ir islamo atsiradimas

- VII a. Arabijos pusiasalyje susiformavo islamo religija. Jos pradininku laikomas iš Mekos miesto kilęs arabų pirklys Mahometas.
- Iki Mahometo mirties, remiantis islamu, arabų gentys buvo suvienytos ir įkurta beveik visą Arabijos pusiasalį apimanti centralizuota valstybė.
- Po Mahometo mirties pagrindinės jo mokymo tiesos buvo surašytos į šventąją musulmonų knygą – Koraną.
- Skelbdami šventąjį karą kitatikiams arabai užgrobė milžinišką teritoriją. Nukariautoms tautoms išplatino islamą, arabų kalbą bei papročius. Patys perėmė ir ištobulino kitų tautų mokslo ir meno laimėjimus. Sukurta savita islamo civilizacija.
- Dar VII a. islamo religija skilo – atsirado sunizmas ir šiizmas.
- Nors islamo pasaulis politiškai susiskaldė, islamo civilizacija išliko. Ją vienijo tikėjimas, arabų kalbos, kultūros paplitimas.

3. Krikščionybės plitimas Europoje

- V a. žlugusios Vakarų Romos imperijos teritorijoje įkurta daugybė besivaidijančių barbarų karalysčių.
- Barbarų krikštas sujungė barbarų germanų ir antikinę kultūras ir sudarė sąlygas krikščioniškai Europos civilizacijai susiformuoti.
- Ankstyvaisiais viduramžiais Katalikų bažnyčia daug prisidėjo prie antikinės kultūros paveldo išsaugojimo. Viduramžiais vienuolynai buvo svarbiausi senovės žinių saugojimo, kultūros bei meno židiniai.
- Nepaisant kylančių sunkumų, misionierių pastangomis krikščionybė pamažu plito Europos pagoniškuose kraštuose.
- X a. dauguma Europos šalių tapo krikščioniškos. Vienos tautos priėmė krikštą verčiamos savo valdovų, kitos savanoriškai pasirinko krikščionybės skelbiamas tiesas. Krikščionybė sujungė politiniu ir kalbiniu požiūriu nevientisą Europą.

4. Karolio Didžiojo imperija ir Europos valstybių įkūrimas

- Vakarų Europoje galingiausią barbarų karalystę įkūrė germanų frankų gentys. Jų valstybė didžiausią klestėjimą pasiekė valdant garsios Karolingų dinastijos palikuoniui Karoliui Didžiajam.
- 800 m. per Kalėdas Romoje Karolį popiežius vainikavo Romos imperatoriumi.
- Norėdamas sustiprinti imperiją Karolis Didysis įvykdė daugybę valdymo reformų, skatino mokslą ir meną.
- 843 m. Verdano sutartimi Karolio vaikaičiai pasidalijo imperiją į tris dalis. Jos vietoje įkurtas valstybes vienijo krikščionybė, germanų ir antikos kultūrų paveldas. Šios vertybės tapo krikščioniškosios viduramžių Europos civilizacijos pagrindu.
- Apie IX–XI a. įkurta dauguma Europos valstybių ir nusistovėjo Europos tautų šeima. Nemaža dalis ankstyvaisiais viduramžiais susiformavusių valstybių tapo šiuolaikinių Europos valstybių pirmtakėmis.

Tema	Asmenybės	Sąvokos	Datos
1. Bizantijos imperija	Justinianas Kirilas ir Metodijus	Basilėjas, ikona, Justiniano kodeksas, katalikybė, mozaika, schizma, stačiatikybė	395 m. Rytų Romos imperijos įkūrimas
			VI a. Bizantijos klestėjimas valdant Justinianui
			1054 m. Krikščionių bažnyčios skilimas į Stačiatikių ir Katalikų bažnyčias
			1204 m. kryžininkai nusiaubia Konstantinopolį
1453 m. turkai osmanai užgrobia Konstantinopolį, žlunga Bizantijos imperija			
2. Arabai ir islamo atsiradimas	Mahometas	Arabeska, islamas, kalifas, koranas, sunizmas, šiizmas, teokratija	622 m. hidžra (islamo religijos atsiradimas)
			VII a. vid. musulmonų skilimas į sunitus ir šiitus
			732 m. Puatjė mūšis (frankai sustabdo arabų veržimąsi į Europą)
3. Krikščionybės plitimas Europoje	Šv. Augustinas Benediktas Nursietis	Abatas, dogma, misionierius, ordinas, paprotinė teisė, popiežius, romanai, vyskupas	VI a. įkuriamas Benediktinų ordinas
			VII a. vid. įkuriama popiežiaus valstybė
			X a. dauguma Europos šalių tampa krikščioniškos
4. Karolio Didžiojo imperija ir Europos valstybių įkūrimas	Karolis Didysis Otonas I	Beneficija, dinastija, Karolingų atgimimas, Kijevo Rusia, Šventoji Romos imperija, vikingas	476 m. Vakarų Romos imperijos žlugimas
			800 m. Karolis Didysis vainikuojamas imperatoriumi
			843 m. Verdano sutartis: Karolio Didžiojo imperijos padalijimas
			962 m. Šventosios Romos imperijos įkūrimas
			VIII–XI a. vikingų žygiai